

พื้ชย: จกวดีชวีตชุมชนชวประมงสู่เมืองทองเทือวระดบัโลก

สุจิริ กกลจ้กร

คุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

สขวิชชไทยศึกษา

คณะมนุษยศษตร์และสังคมศษตร์ มหวิทธิยาลัยบูรพช

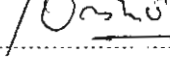
พฤษภคคม 2557

ลิขสิทธิ้เป็นของมหวิทธิยาลัยบูรพช

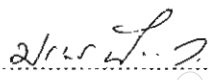
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณสมบัติของ สุจิรา กาลจักร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

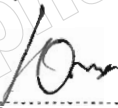

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

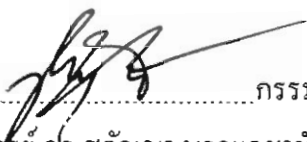

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บุรณเดชาชัย)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณสมบัติฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร. นุชรอด บุญเกิด)

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงไปไม่ได้ ถ้าขาดการให้คำปรึกษาและแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในคุณฐิณิพนธ์ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ซึ่งเป็นประธานการควบคุมคุณฐิณิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร กรรมการควบคุมคุณฐิณิพนธ์ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้แนวทางในการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิจัยอย่างครบถ้วนแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์รัชช ภูณโณทก และ รองศาสตราจารย์ภรดี มหาพันธ์ ที่มอบความรู้และให้คำแนะนำที่ดี แก่ข้าพเจ้าตลอดหลักสูตรขณะศึกษาอยู่

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ดร.ประกาศ ปิ่นตบแต่ง และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาพันธ์ ที่กรุณามาเป็นกรรมการสอบคุณฐิณิพนธ์และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานของข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าทุกคน ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าระหว่างที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่จนกระทั่งจบการศึกษา

ขอขอบคุณ มารดาและบิดาผู้ให้กำเนิด และให้การศึกษแก่ข้าพเจ้า และสั่งสอนข้าพเจ้าให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอมา

สุจิรา กาลจักร

51810257: สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ปร.ด (ไทยศึกษา)

คำสำคัญ: ชุมชนชาวประมง/เมืองท่องเที่ยวระดับโลก/วิถีชีวิต/พทยา

สุจิรา กาลจักร: พทยา: จากวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก

(PATTAYA: FROM WAY OF LIFE OF SMALL FISHING VILLAGE TO A WORLD CLASS TOURISM CITY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ร.ด., เอกวิทย์ มณีธร, ร.ด. 176 หน้า ปี พ.ศ. 2557.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการ และปัจจัย รวมทั้งเงื่อนไขที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพทยาจากชุมชนชาวประมงไปสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก วิธีการศึกษาใช้แนวการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์โดยเน้นเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาตาม พบว่า พัฒนาการของเมืองพทยาสามารถแบ่งออกเป็น 5 ยุค คือ ยุคที่หนึ่งเป็นยุคหมู่บ้านชาวประมง ยุคที่สองเป็นยุคการสะสมทุนการท่องเที่ยวชายทะเล (พ.ศ. 2497 - พ.ศ. 2518) ยุคที่สามเป็นยุคการจัดตั้งเมืองพิเศษของรัฐ (พ.ศ. 2518 - พ.ศ. 2521) ยุคที่สี่เป็นยุคแห่งการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2521 - 2535) ยุคที่ห้าเป็นยุคพทยาบูคัก้าวสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก (พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน) นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบอีกว่าปัจจัยและเงื่อนไขของพัฒนาการเมืองพทยาที่มีดังต่อไปนี้ การขยายตัวของวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชายทะเล และการเข้ามาใช้บริการของทหารอเมริกันในยุคสงครามเย็นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพทยา ยุคการสะสมทุน การปรับรูปแบบการสะสมทุนทางวัฒนธรรมและนโยบายการหารายได้ของรัฐจากการท่องเที่ยว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพทยาไปสู่เมืองที่นำไปสู่การจัดตั้งเมืองพิเศษของรัฐ นโยบายหารายได้จากการท่องเที่ยว การขยายตัวของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นโยบายอเมซิ่งไทยแลนด์เพื่อหารายได้จากการท่องเที่ยว และการจัดตั้งพทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวพิเศษ หรืออพท. มีผลต่อการนำพทยาไปสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก

51810257: MAJOR: THAI STUDIES; PH.D. (DOCTOR OF PHILOSOPHY)
KEYWORDS: FISHING VILLAGE/ WORLD CLASS TOURISM CITY/ WAY OF LIFE/
PATTAYA

SUJIRA KALJUK: PATTAYA: FROM WAY OF LIFE OF SMALL FISHING
VILLAGE TO A WORLD CLASS TOURIST CITY. ADVISORY COMMITTEE: CHAIYON
PRADITSIL, PH.D., EKKAWIT MANEETHORN PH.D. 176 P. 2014.

The purpose of this study was to study development , factors and include conditions effect to change Pattaya from fishing village to world class tourism city. The historical research by documentary and interview were as instrument for collecting the data . The results of research revealed the Pattaya development consisted 5 periods. The first period is fishing village. The second period is seaside tourist capital collection (B.E. 2497 – 2518). The third period is extra town settlement of state (B.E. 2518 – 2521). The fourth period is industry tourism city (B.E. 2521 - 2535). The finally period is world class tourism city (B.E. 2535 – now). Beside the result of research revealed that factors and conditions of Pattaya development as follows : cultural expand , seaside tourism , service access of American army in cold war period affect to capital collection Pattaya change . The pattern modification of culture and tourism revenue policy affect Pattaya change to extra town settlement of state. Tourism revenue policy and expansion of eastern coastal area affect to industry tourism. Amazing Thailand policy for tourism revenue and upgrade Pattaya is an extra tourism city. Designate Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization) affect to promote Pattaya to world class tourism city.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 การสำรวจองค์ความรู้.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเมือง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสู่ความเป็นเมือง.....	18
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการพัฒนาสู่ความเป็นเมือง.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3 วิธีการศึกษา.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการศึกษา.....	70
ยุคหมู่บ้านชาวมงของพัทยา (รัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2497).....	70
ยุคก้าวสู่การสะสมทุนการท่องเที่ยวชายทะเลของพัทยา (พ.ศ. 2497 - พ.ศ. 2518).....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ยุคการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของพัทยา (พ.ศ. 2518 - พ.ศ. 2521).....	97
ยุคแห่งการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของพัทยา (พ.ศ. 2521 - 2535).....	122
ยุคก้าวสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลกของพัทยา (พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน).....	133
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	152
สรุปผลการศึกษา.....	152
อภิปรายผลการศึกษา.....	158
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาเมืองพัทยา.....	161
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	162
บรรณานุกรม.....	163
ภาคผนวก.....	173
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	176

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชุมชนชนบทและชุมชนเมือง..... 13
2	ความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมกับบริการทางวัฒนธรรม..... 46
3	จำนวนทหารสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507-2512..... 88
4	โรงแรมชั้นหนึ่งในพัทยาที่เปิดดำเนินการก่อน พ.ศ. 2515..... 90
5	การลงทุนในกิจการที่พักของภาคเอกชนรายย่อยในเมืองพัทยาที่ดำเนินการสร้างก่อนปี พ.ศ. 2515..... 91
6	รายละเอียดเส้นทางการตัดถนนภายในเมืองพัทยา พ.ศ. 2506..... 95
7	รายละเอียดการปรับปรุงถนนสุขุมวิทบริเวณปากทางเข้าพัทยา พ.ศ. 2506..... 95
8	จำนวนรถที่เดินทางผ่านถนนในพัทยา พ.ศ. 2508-2514..... 96
9	โรงแรมและบังกะโลที่พัทยาที่ดำเนินการสร้างหลังปี พ.ศ. 2515..... 100
10	อัตราการเข้าพักเฉลี่ยและวันพักเฉลี่ยของโรงแรมในเมืองพัทยา ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2521..... 105
11	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย จำแนกตามเพศ..... 109
12	นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทย และเมืองพัทยา ระหว่างปี พ.ศ. 2515-2521..... 118
13	เปรียบเทียบรายได้การท่องเที่ยวจากต่างประเทศของประเทศไทยและเมืองพัทยา..... 118
14	จำนวนห้องชุดของคอนโดมิเนียมที่พักตากอากาศในพัทยาที่เสนอขายในระหว่างปี พ.ศ. 2523-2527..... 123
15	ลักษณะการใช้ที่ดินเปรียบเทียบเมืองพัทยาปี พ.ศ. 2529 และปี พ.ศ. 2534..... 128
16	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศของเมืองพัทยาปี พ.ศ. 2522-2535..... 131
17	รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาปี พ.ศ. 2526-2535..... 132
18	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศของเมืองพัทยาปี พ.ศ. 2536-2554..... 141
19	รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาปี พ.ศ. 2536-2552..... 141

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีจุดพื้นที่.....	157
2 ภาพรวมของกลไกการสะสมทุนเบื้องต้น.....	159

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University